

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 6. V Ljubljani, 31. marca 1903. Leto XX.

Obseg: Obrezovanje in oskrbovanje ribeza. — Ktere vrste trt kaže na Dolenjskem pridelovati. — Skrb za drevesno lubad in za rane. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

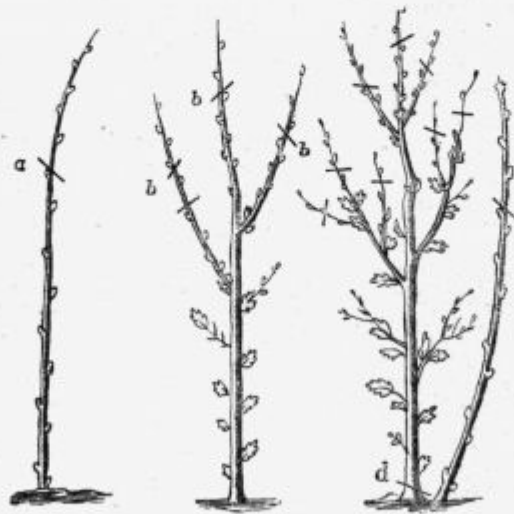
Obrezovanje in oskrbovanje ribeza.

Skoraj povsodi jagodnate sadne rastline vzgajajo še kot grmičje, kamor zaradi prevelike gostosti svetloba ne more predreti, da bi na vse rastlinske dele ugodno vplivala. Zaraditega sadje ostane drobno in neokusno; kar ga je na spodnjih vejah, se pa ob deževnem vremenu umaže in ga obje mrčes. Če gledamo le na to, da dobimo kolikor mogoče mnogo sadja, potem je grmič pač najboljša oblika; moramo mu pa pridno trebiti pregošte in stare veje, da ima dosti svetlobe in da spodnje veje niso preblizu tal. Najboljša in obenem lepa oblika, ki mnogo rodi, je piramida. Piramida se vzgoji takole:

Prvo leto naj mlada rastlina rase kakor hoče, drugo, oziroma tretje leto (kakor se rastlina razvija) pa izberi najmočnejši in najlepši poganjek ter ga pusti za deblo; vse druge odreži pri tleh.

Ostali poganjek priveži h količu ter ga odreži kakih 40 cm visoko (pod. 19. a). Poleti priveži h količu tudi najvišji poganjek, ki naj podaljša deblo, one pa poreži, kar jih je do 25 cm od tal, da ti pri obdelovanju zemlje ne bodo napoti in da dež ne umaže sadu. Poganjke iz tal je zato treba odstranjevati, da drevescem ne jemlje soka in jih ne slabe. Da vsako leto poženo vsi popki,

prireži vrhnji poganjek vsako leto za polovico, stranske poganjke pa na 6 do 8 očes (pod. 20. b). Poganjke, ki preveč rasejo navznoter, poreži, da bodeta mogla svetloba in zrak tudi v sredino. Ako čez nekaj let drevesce noče nič kaj poganjati in tudi sad ni več tako popoln ter se iz tal prikazuje vedno več izrastkov, tedaj je to znak, da je stari les opešal in da bi se drevesce rado pomladilo. V to svrhu odreži drevesce pri tleh, izmed izrastkov iz tal pa izberi najkrepkejšega ter vzgoji iz njega novo drevesce (pod. 21. d, c). Umevno je, da je ob tej priliki treba dobro pognojiti. Sicer je pa jagodnatim rastlinam treba gnojiti vsako leto, ako naj dobro rode.

Podoba 19.

Podoba 20.

Podoba 21.

Ktere vrste trt kaže na Dolenjskem pomnoževati.

Dokler na dolenjsko vinogradništvo ni prišla trtna uš ter peronospora, grozdna plesnoba, črni palež i. t. d., ni bilo lahko priporočati trtne vrste, dotlej na Dolenjskem še ne razširjene. Vsa hvala in priporočanje pripoznanih finih tujih vrst ni nič izdala; dolenjski vinogradniki so ostali vendarle pri svojih starih domačih vrstah, pri belini, lipini, zeleniki ali kržatini, škelini (vipavski gliri), javorju, tičini, žametasti črnini, tičenski črnini,

rdeči ali rjavi črnini. Hvala in priporočanje veliko boljših, plemenitejših, neprimerno finejšo kapljico dajajočih tujih vrst pa zato ni nič izdalo, ker nikakor niso za potrebno smatrali hvaljene, priporočane tuje vrste vpeljevati, jih zasajati, udomačevati. Za potrebno pa tega zato niso smatrali, ker so vino, pridelano iz zgoraj naštetih starodavnih dolenjskih vrst, smatrali za najboljše za Dolenjsko, saj ga vendar ni bilo skoraj izlepa vina, ki bi se bilo tako čislalo, kakor se je čislal domači dolenjski „cviček“, in naj je bilo tuje vino tudi neprimerno boljše. Fino, po prijetni sladkobi, obilnem alkoholu od domačega dolenjskega razlikujejo se vino, naj je bilo vipavsko ali istrsko, dalmatinsko, goriško ali od kjerkoli, se ni na Dolenjskem štelo niti za pristno, marveč se je smatralo za pančano, češ, saj ni mogoče, da bi tako sladko in močno vino zraslo na trti. Le dosti vina pridelovati, četudi slabotnega ter kislega, to je bilo Dolenjcem v predtrtnoušni dobi geslo. In tako se je pridelovalo po Dolenjskem vedno v prvi vrsti vino z ozirom na njegovo veliko množino, z ozirom na njegovo količino ali kvantiteto, ne pa tudi z ozirom na njegovo kakovost ali kvaliteto.

Da je bilo temu tako, pa ni bila vzrok le občna zadovoljnost s slabotnejšim in kislejšim pridelkom, marveč je bila merodajna še neka druga, gospodarsko popolnoma opravičena okolnost, namreč ta, da za pridelovanje kislega in bolj slabotnega „cvička“ ni bilo treba šele zasajati novih vinogradov s tujimi, ker je pač zadostovalo, da so stare dolenjske vrste vzdrževali z vednim grubanjem v že obstoječih starih vinogradih. Kdo bo šele nove vinograde zasajal, če so stari še dosti rodovitni in če se pridelek lahko prodaja, čeprav je še bolj kisel in slaboten! Tako so modrovali dolenjski vinogradniki in — prav so imeli. Ko je pa trtna uš pričela staro trto uničevati in so morali tudi po Dolenjskem pričeti zasajati nove vinograde z ameriškimi cepljenimi trtami, če so hoteli sploh še vino pridelovati, so cepili ameriške trte najrajši s cepiči starih dolenjskih vrst, torej s cepiči beline, lipine, zelenike, žametaste črnine i. t. d. To je pa tudi bilo čisto naravno. Pridelovati so hoteli še naprej vino prejšnje, stare dobrote. Naravno je bilo to pa tudi zato, ker se je zeleno cepljenje najprej priporočalo in ker so se ga vinogradniki prilično kmalu privadili. Za zeleno cepljenje je pa trebalo zelenih cepičev, in te so jemali, kjer so jim bili najbolj pri roki, torej iz še ne uničenih domačih trt. To se je pa delalo tudi zato, ker je bilo že celo strogo prepovedano cepiče od drugod dobivati, in sicer ravno zaradi trtne uši.

Ko so začeli prvi novi cepljeni dolenjski vinogradi roditi, je dolenjskemu vinu cena kar na mah poskočila kaj visoko, tako visoko, da pridelovalci že skoraj vedeli niso, kako visoko naj bi svoj pridelek cenili. Čisto navadna dolenjska vina, ki smo jih bili pred 15 leti vajeni po gostilnah plačevati po 16, 20, kvečjemu po 24 krajcarjev liter, so poskočila kar na mah na 80, 96 vinarjev. To je bila pač glorijska za dolenjske vinogradnike, ki je je pa, žal, le prehitro konec bilo. Čim bolj se je namreč vsled vedno večjega po trtni uši, posebno pa še po peronospori povzročene krčenja starih vinogradov količina domačega vina manjšala, tem bolj se mu je pričela nižati tudi cena. In danes nimajo vina, pridelana v starih vinogradih, kar nikake cene več, kajti lanska se lahko dobivajo po 20 vinarjev liter; za ona, pridelana v novih nasadih, se sicer od pridelkov zahteva nekoliko višja cena, toda nihče jih ne mara kupovati, če niso dobra in močna. Po naših

gostilnah, bodisi v mestih ali na deželi, vsakdo vprašuje po dobrem, močnem, milem, ne kislem vinu, in naj stane liter tudi 80, 96 ali še več vinarjev. Po cvičku pa skoraj ni vprašanja, in naj se toči tudi le po 40, 48 vinarjev. In tako je prišlo, da se po dolenjskih gostilnah potoči mnogo piva, vina pa v prevagljivi večini močna tuja, bodisi štajerska, vipavska, istrska, tirolska, dalmatinska, ne pa domača dolenjska. Da je tako prišlo, je vzrok seveda tudi to, ker smo predlansko in lansko leto po Dolenjskem z ozirom na dobroto vina imeli le slabo letino, ker smo pridelali le nizko vino. Toda v prvi vrsti je temu vzrok to, ker so se nekdanji uživalci dolenjskega vina tedaj, ko so našim dolenjskim vinom cene tako visoko poskočile, močno odvadili piti vino. Ljudje najnižjih slojev so se polotili žganja, ljudje boljših slojev piva, ki se dandanes toči že v najrevnejši vasic, če ne iz sodčkov, pa v steklenicah; in uživanju vina so zvesti ostali le najboljši sloji, ki lahko plačujejo tudi dobroto vina. Da je tako prišlo, je pa kriva tudi vinska klavzula. Italijani so vsled nje preplavili naše avstrijske in ogrske dežele s svojimi močnimi, pa jako cenimi vini, po katerih so vinski trgovci slastno segli, da so znjimi domač pridelek množili, sladili in pri tem še pocenjevali namesto podraževali. Čim manj se je pri nas v Avstriji in na Ogrskem pridelalo, tem bolj je domačemu vinu cena padala, ko bi mu morala rasti, kajti povsodi se je povpraševalo le po močnih vinih, slabotnejša so pa zanemarjali. In tako smo danes prišli do tega, da se šele pri nas, v slovenskih vinorodnih deželah zahtevajo ter dobro plačujejo le močna, fina, torej kvalitetna vina, nizka pa se zanemarijo. „Malo, pa dobro,“ to je geslo današnjega vinstva; geslu: „dosti, pa poceni,“ je povsodi odklenkalo. Odklenkalo mu je tembolj, ker se pivovarjari res zelo trudijo, da zboljšujejo svoj izdelek, ter ga ne podražujejo, ampak pocenjujejo. Pivovarstvo je največji in zmagovit tekmovalec kvantitetnih vin. Prvi pogoj pridelovanja kvantitetnih vin je pa ta, da se vinogradi zasajajo s finimi vrstami grozdja, namreč s takimi, ki dajejo sladkorja bogato, kisline pa revno grozdje; kajti le od takih je pričakovati močnih, nekoliko bogatih, milih vin, kakršnih ravno dandanes povsodi zahtevajo. Zdaj se pa vpraša, katere vrste naj se torej za Dolenjsko priporočajo, katere naj se po Dolenjskem razširjajo. Na to vprašanje pa ni tako lahko odgovoriti, kajti pri odgovoru se mora pač dolenjsko podnebje predvsem upoštevati. Če bi imeli na Dolenjskem tako podnebje, kakršno imajo Vipavci, Goričani, Istrijani, kakršno imajo v naših južnih odločno vinorodnih deželah, kjer ni pač nikoli vprašanja, bode li grozdje dozorelo ali ne, ker se to samoobsebi razume, potem bi bil odgovor pač legak: Sadite tiste vrste, kijih tamkaj sade. Ker imamo pa na Dolenjskem tako podnebje, da se leto za letom vinogradniki pomenkujemo, bode li grozdje dozorelo ali ne, je odgovor seveda težji, kajti ozirati se je treba predvsem na zgodaj zoreče, vsako leto dozorevajoče vrste. Pa naše dolenjsko podnebje zahteva že zaradi svojih posebnosti še daljno pozornost glede priporočljivih vrst. Razen tega, da se zbero take vrste, ki zgodaj zore, torej vsako leto gotovo dozore, je treba paziti tudi še na to, da trta glede zimskega mraza ni preobčutljiva, da pozimi ne pozebe in da ne gnije. Gnienju grozdja na jesen ob trgatvi je treba nakloniti na Dolenjskem posebno pozornost, saj nam dež skoraj sleharno leto tako nagaja, da je kar obupati. In navsezadnje je potrebno ne le na

Dolenjskem, ampak povsodi po vseh vinorodnih deželah, kjer mislijo vpeljati boljše, finejše vrste, je dandanes še posebno paziti tudi na to, da se ne priporočajo takozvane „pregospoke“ vrste, to so take, ki sicer prav dobro vino dajejo, pa le v majhni množini.

(Konec prihodnjic.)

Skrb za drevesno lubad in za rane.

Kakor druga drevesa, tako tudi sadno drevo skuša izbežati se svoje stare skorje; napravijo se na njej razpoke in se odluščajo cele ploče. Godi se pa to neredno in le polagoma, torej je na skorji starih dreves vedno mnogo poklin in votlin, ki služijo vsakovrstnemu škodljivemu mrčesu v varna skrivališča in prezimišča. Treba je pozimi le pogledati za staro skorjo, in vsakdo se bo čudil nad obilico gnusne zalege, ki se je tukaj nastanila za čas zime. Vsi ti hrošči, ličinke in bube spomladi zlezejo v krone in uničujejo prihodnjo letino. Pa tudi mah in lišaji se semkaj naseljujejo kot škodljivi zajedalci na drevesni lubadi, zlasti ob slabi rasti dreves in na neugodnih tleh; kar siva in bela so drevesa gor do vrhnjih vej, in zakotkov za mrčes je le še več.

Tudi tukaj se mora poseči vmes in drevju pri-skočiti na pomoč.

V pozni jeseni ali v rani pomladi razgrni okoli dreves rjuho po tleh, postrgaj staro skorjo z mahom in vso mrčesno zalego vred in ves ostržek potem sežgi. Temeljito tako svaženje gotovo pomaga in naj se vselej opravi, kadar se je krona iztrebila. Da se pa delo hitreje izvrši, naj se rabi strgalo in naj se skorja ostrže v deževno-vlažnem vremenu. Strogo pa je pri tem paziti, da se zdrava lubad, zlasti na jablanah, ne poškoduje.

Za mlajša drevesa rabi zato navadno drgalno ščet ali pa drevesno ščet iz sijamskega ličja (ki se dobiva pri W. Kleinertu v Gradcu, Kőrösstrasse).

Da se mah in lišaji tako hitro ne povrnejo in da ostane lubad po deblu in vejah dalj časa gladka, naj se namaže z apnom. Velika drevesa je ali namazati z redkim beležem ali s pomočjo drevesne ali trsne škropilnice poskropiti visoko gor do vej. Mladim drevesom pa bi samo apno na lubadi škodovalo, zato naj se vzame maža iz dveh delov ilovice, enega dela apna in nekoliko kravjaka. Da je učinek izdatnejši, se še more pri-mešati 1 do 2 kilograma modre galice. Tak namaz je velike vrednosti. Pospešuje, zlasti če se drevju tudi dobro gnoji, rast mlade lubadi, uničuje po razpokah zadnje ostanke mahu in lišajev, otežuje škodljivim žuželkam (zavrtacu, lubadarju) odkladanje jajec in naposled odvrča ali vsaj ublažuje oškodbe lubadi po zimskem mrazu, ker bela barva apna ne sprejema toliko gorkote kakor temna barva lubadi. Z ozirom na te mnogotere koristi mora mazanje dreves postati redno kulturno delo, ki naj se opravi vsako jesen.

Skrbeti je dalje za lečenje ran. Rane naj se hitro celijo; to spoznavamo za dobro in potrebno celo za naše telo. Isto velja pa tudi za drevo; zakaj če ostane drevesna rana dalj časa odprta in izpostavljena zunanjim vplivom, posebno mokroti, začne les kmalu bolehati in trohniti, najprej po vnanjem, pozneje tudi noter v vejo in deblo, in drevo je izgubljeno.

Da se drevesne rane hitro celijo, je v prvi vrsti treba pri iztrebljanju veje gladko odžagati, tako da ne ostanejo na deblu čepi ali štrklji. Nova lubad, ki se prikaže v obliki obročka, zapre rane in jih pokrije tem hitreje, čim bliže pazduhe je veja odrezana. Naj nikdo ne misli, da drevo boli, da mu škoduje, če

se mu veja odvzame gladko tik debela; pač pa so mu na škodo tisti grdi štrklji, ker se nikdar ne zarasejo, marveč se začno sušiti in trohniijo vedno dalje noter v veje in deblo, dokler ni naposled vse drevo trhlo in da pred časom usahne.

Pri iztrebljanju nastale rane kakor tudi vse druge po viharju in snegu ali z nerodnim odrezovanjem povzročene začehle je treba z ostrim nožem ob robu gladko obrezati, da se celitev pospešuje.

Da se večje rane popolnoma zarasejo, preteče več let, in tekom tega časa bi začel ves les vendar trohniti, kajti deževna mokrota pospešuje trohnenje. Da se to zabrani in da zrak in mokrota ne moreta do rane, je treba rane, ki imajo v premeru 4 do 5 cm in več, zamazati z ogretim premogovim katranom, ki je prav poceni povsodi, posebno pa v plinarnah, ter vpliva, da les ne gnije, ker odvrča mokroto in zrak od rane. Dobro je rano čez več let zopet namazati.

Pri manjših ranah tega ni treba, ker se itak kmalu zacelijo; vendar naj se tudi te rane ob robu z nožem ogladijo.

Če so v deblu in v vejah že luknje, se morajo hitro zamašiti. Najprej je treba take luknje in votline očistiti vse trhljadi, in če je v njih že voda, moramo zavrtati dovolj globoko luknjo, da odteče. Potem pa se votlina zadela s peskom ali s pepelom, pomešanim z opeko in s kamenjem, ter se naposled zamaže s cementnim ali navadnim mortom. Tako se zabrani mokroti nadaljni vohod, in drevo ne gnije naprej.

Na ranah lubadi, nastalih po obdrgnjenju, mrazu i. dr., se oškodovani del ostro izreže do zdrave sive lubadi in potem se odkriti les pomaže s premogovim katranom. Nikdar pa se ne sme katran rabiti za mlada oškodovana drevesa. V takih slučajih, n. pr. po zajčjem ogrizu ali zlobnem poškodovanju, naj se vzame mortu podobna mešanica iz enakih delov ilovice, kravjaka in apna, ter naj se za prst na debelo namaže po ranah, ki se potem povežejo s platnenimi cunjami ali z vrvmi iz slame.

Ker je korist takih opravil očitna in ker z vsakim letom prerane usahnitve dreves izgubimo sadno letino in dohodke, zato imejmo skrb za zdravo lubad in lečenje drevesnih ran. Naposled je tak drevesni starec po osnažitvi videti čisto mlad in kakor preroben.

Vrhutega pa si zagotovimo tudi čistejši sad in obilnejše pridelke, ker s takim ravnanjem uničujemo ali odvrčamo škodljivi mrčes.

C. Grössbauer v „Gosp. Glasniku“.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 66. V sod, ki je namenjen za hruševce, se je dejala deževnica. V sodu je bilo za kaka dva škafa vode, in se je usmradila ter se je tudi sod navzel tega duha. **Kako popravim usmraden vinski sod,** da bo zopet poraben? (K. R. v D.)

Odgovor: Če sod ni preveč usmraden, bo zadostovalo pridno izpiranje, zlasti z apneno vodo. Ko je sod izpran, se pusti v senci, da se posuši, potem se pa zažvepla, zabije in hrani v kleti. Gnailoba in plesen se tudi dobro uničita, če se v sodu pusti nekaj časa (24 ur) voda, v kateri se je raztopil manganovo prekišli kalij (übermangansaures Kali), katerega dobite v vsaki lekarni. Za vsak hl vode zadostuje 5 g te snovi. Potem je sod dobro izprati, dokler se ne odteka popolnoma čista voda, in se dalje s sodom ravna, kakor je gori povedano. Pred porabo je seveda sod vnovič izprati. Če je pa sod tako

pokvarjen, da vse to nič ne pomaga, potem ga je najbolje dati sodarju, ki ga narazen vzame in korenito očisti.

Vprašanje 67. Ali je kako sredstvo, da se prepreči zarediti se črvu, ki les razjeda, zlasti orehove deske, ki jih rabimo za omare in mize? (R. in K. društvo S. v S.)

Odgovor: Črv, ki razjeda orehov les, je ali ličinka posebne vrste hrošča likarja (*Ictus canaliculatus*), ali od hrošča kukca (*anobium striatum* ali *anobium pertinax*). Proti temu škodljivcu ne poznamo do danes še nobenega pravega sredstva. Priporoča se posekanemu lesu lubad precej odstraniti, hlode kmalu razrezati in les na suhem in zračnem prostoru hraniti. Les v peči sušiti ali ga pariti je pač dobro, a v to svrho navadno ni potrebnih priprav, in tak les tudi ni za vsako porabo, ker poka. Priporočajo tudi mazanje lesa s petrolejem ali s sublimatom živega srebra; ni pa še dognano če to pomaga.

Vprašanje 68. Kako se odpravijo prasičjem uši? (J. P. v V.)

Odgovor: Najboljše in najpriprostejše sredstvo je močna tobakova voda, da se z njo ušiva mesta dobro in večkrat na dan vdrgnejo. Vsaka od tobakove vode zmožena uš takoj pogine, ne tako pa gnide; zato je to sredstvo čez kakih pet dni ponoviti, da se uničijo še uši, ki se iz gnid izležejo.

Vprašanje 69. Imam velikega starega prasiča, ki se mu voda zapira. Prosim sveta, kako temu odpomoči, ker pri nas ne moremo živinozdravnika klicati, ker je štiri ure oddaljen. (J. Š. v L.)

Odgovor: Vzrok zapiranju vode more biti krč na vratu scalnega mehurja, ali pa zamašena žila. Krču mehurjevega vratu je vzrok prehlajenje kože ali prebavil vsled napajanja z mrazo vodo. Žilo pa more zamašiti v mehurju tvoreče se scalno kamenje, ki zaide v žilo; dalje pa tudi otekline in izrastki na mehurjevem vratu. Zdravljenje se ravna po vzrokih in je zato različno. Če je vzrok scalno kamenje, se more odpraviti le potom operacije, kar more narediti le izkušen živinozdravnik. Pri prasičih se taka operacija ne izplača, bolje je prasiča zaklati. Pri krču v mehurjevem vratu pomaga puščanje krvi v zvezi s kakim dristilom in z vdrgovanjem ledij s salmijakovcem.

Vprašanje 70. Ali je kaj resnice na trditvi, da se molznim kravam mleko suši, če se jim poklada živinska sol? (J. Š. v L.)

Odgovor: To je zopet izmed tistih trditev, ki kažejo, kako žalostno je pri nas še s kmetijstvom. Take trditve raznašajo navadno tisti, ki nočejo ali ne morejo soli pokladati, da opravičijo svoje neumno ravnanje. Ta trditve nima trčice resnice v sebi, marveč je narobe; s pokladanjem soli se oživlja prebavljanje in tek in vsled tega se množina mleka povečuje. Če pa ta trditev velja le za živinsko sol, ki je navadna kuhinjska sol, pomešana z neznatno množino železne rje in pelina, pa tudi ni resnična, kajti železna rja je v prebavilih neraztopna in gre neizpremenjena iz živalskega telesa, pelin pa še dobro de in je navadno sestavni del redilnih praškov za živino.

Vprašanje 71. Ali je mah, ki se dobiva pri branju travnikov, dober za nasteljo, oziroma ali se gnoj, ki se dobiva s tako nasteljo, sme rabiti brez skrbi za njive. Ali je resje in listje boljše stelja kakor mah? (H. M. v Š.)

Odgovor: Mah s travnikov, seveda suh, je prav dobra nastelja in je v gnoj podelan, toliko vreden kakor resje ali listje, a za steljo je pa mah več vreden, ker more več tekočine v se posrkati. Gnoj iz stelje iz mahu smete brez skrbi rabiti za gnojenje njiv.

Vprašanje 72. Kaj naj dajem svojim konjem, da bodo rajši jedli? Sedaj jim pokladam koruzo, rezanico in pšenične otrobe, a so se tega tako naveličali, da kar nič ne

marajo jesti. Jeli temu morda vzrok kaka bolezen, dasi tega ni znati? (M. T. v Č.)

Odgovor: Če slabemu teku Vaših konj ni vzrok kaka bolezen, potem so se konji deloma pač naveličali te krme, zato ker jim ni prikladna, a skoraj gotovo so vsled te krme prebavila postala ohlapna in opešana. Edino prava krma za konje je zobanje, pomešano z rezanico, in seno. Za zobanje je oves in tudi koruza, a koruza nikdar ne nadomesti ovsu. Otrobi pa nikakor niso za konja, celo če se mešajo z močno škropljeno rezanico, kakor je pri nas običajno. Priporočamo Vam opustiti pokladanje otrobov, koruzo po možnosti nadomestiti z ovsom ter zobanje polagati pomešano z rezanico, ne da bi jo močili, ali kvečjemu le toliko, da je konji ne razpihavajo. Za oživljenje teka poskusite pokladati nekoliko soli, in sicer kakih 15 g na dan.

Vprašanje 73. V nanovo rigolane in zasajene vinograde sadijo pri nas med trte prvo in tudi drugo leto peso in zelje. Ali to škoduje trtam? (F. P. v T.)

Odgovor: Vsekakor to škoduje trtam, ker pesa kakor zelje zemljo na škodo trtam močno izsesa, kar je pri Vas celo upoštevati, ker je gnojenje vinogradov popolnoma nezadostno.

Vprašanje 74. Kako preženem krtico iz drevesnice; ali bi jo pregnal kak umetni gnoj, na pr. kostna moka? (I. Z. v O.)

Odgovor: Umetni gnoj nikakor ne prežene krtice, temveč je edino sredstvo loviti jo, oziroma streljati, kakor smo že večkrat v tem listu popisali.

Vprašanje 75. Koliko narazen naj sadim v drevesnici divjake, ki se pocepijo? (I. Z. v O.)

Odgovor: Drevesnica naj bo tako zasajena, da pride na štirjaški meter po 4 do 6 dreves, in sicer z ozirom na to, kakšna je zemlja. V rodovitni zemlji more biti drevje gosteje sajeno kakor v manj rodovitni. Če naj pridejo na m² 4 drevesa, se vrste narede po 50 cm narazen in drevje se sadi v vrstah tudi toliko narazen. Če pa sadimo v vrsti drevje po 1/3 m narazen, potem pride na m² 6 dreves. Gostejše saditi nikakor ne priporočamo.

Vprašanje 76. Ktera tekočina je najboljše za namakanje trtnih kolov, katran, karbolinej ali raztopina modre galice; kako močna mora biti zadnja in koliko časa je kole v njej namakati? Kako je mazati kole s katranom ali s karbolinejem? (F. A. v P.)

Odgovor: Pravilno namakanje trtnih kolov v raztopini bakrene galice je najboljše, a težko izvedljivo. Katran naredi kole še enkrat dlje trpežne. Najbolje je kole v vroč katran pomakati, in sicer tako globoko, da je del kola nad zemljo še pokatranjen. Pokatranjene kole je posušiti. Karbolinej je boljši kakor katran. Tudi ta se rabi vroč in tako kakor katran. Vzeti je pa le pravi Avenarijev karbolinej, ki stane kg 40 do 50 h. Drugi karbolineji so veliko manj ali pa nič vredni. Z raztopino modre galice, ki naj bo 1 do 2 odstotna, se doseže uspeh, če se sveže nasekani koli namakajo nekaj dni. Starejši les se s pridom namaka le v posebnih kotlih, kjer se raztopina s parom v les potiska; taki koli so pa potem tudi dvakrat do trikrat trpežnejši kakor nenamočeni.

Gospodarske novice.

† Gospod Anton Wester, načelnik kmetijske podružnice na Bledu, jako marljiv in več gospod, znau po Gorenjskem kot vnet konjerejec, se je 25. t. m. pri vožnji z mladim konjem ponesrečil in je vsled poškodb naglo umrl. Naj v miru počiva!

* Modra galica je v ceni silno poskočila in se danes v Ljubljano postavljena ne daje pod 55 K za 100 kg na de-

belo, t. j. v celih vagonih. Naša družba, ki je galice pravočasno kupila, jo bo oddajala po 48 h za kg. Vsled te nizke cene je pričakovati mnogo naročil in utegne družbena zaloga (8 vagonov) kmalu poiti, zato opozarjamo vse p. n. gg. ude, zlasti pa podružnice, da kmalu pošljejo svoja naročila. Pri tej priliki opozarjamo, da družba plača vozmino od modre galice samo za naročitve podružnic, za naročitve posameznih udov pa ne. Istotako letos družba galice ne bo dajala na upanje; vsak naročnik jo mora precej plačati, podružnica pa najkasneje v 14 dneh, in se bodo izjeme dovoljevale le v slučajih, ki so vredni uvaževanja, in to le po dogovoru.

* **Načelstvo dolenjskega kletarskega društva v Novem Mestu** vabi svoje ude, da se polnoštevilno udeležijo občnega zbora, ki bo v četrtek, dne 23. aprila t. l. ob dveh popoldne v dvorani restavracije g. J. Windischerja v Kandiji pri Novem Mestu z naslednjim sporedom:

1. Poročilo načelstva o delovanju zadruga.
2. Poročilo nadzorstva o letnem računu in bilanci.
3. Predlog načelstva glede razdelitve obresti od deležev.
4. Izvolitev novega uda v načelstvo.
5. Raznosterosti.

Obenem se naznanja, da je po § 47 društvenih pravil letni račun in bilanca od 15. marca t. l. dalje izložena v pisarni načelnika gg. udom na vpogled.

Za načelstvo dolenjskega kletarskega društva v Novem Mestu, dne 14. marca 1903:

Bohuslav Skalicky, t. č. načelnik.

* **Oddaja cepljenih trt iz podružnične trtnice v Novem mestu** Kdor je naročil cepljene trte pri kmetijski podružnici v Novem mestu, naj pride po nje v ponedeljek, dne 6. aprila ob 2 popoldne na Kočevarjev marof, ki leži ob Ločenski cesti. Kdor ne utegne tega dne sam priti ali po trte poslati, jih lahko dobi tudi še na Veliki četrtek, dne 9. aprila ob 9 zjutraj. Ti-ti naročnik, ki se ne zglašijo ob imenovanih dneh za trte, izgubi pravico do njih. Cepljene trte se oddajajo le proti takojšnjemu plačilu. Pri tej priliki odda podružnica tudi več tisoč sajenk (bilf) riparije portalis, deloma po nižani ceni.

* **Smodnik za streljanje zoper točo** bo razpošiljal tudi letos deželni odbor kranjski, in sicer prvi teden vsakega meseca. Obenem z naročilom je poslati deželnemu odboru znesek za naročeni smodnik, ki znaša za vsak zaboj s 25 kilogrami 20 K 60 v. V prošnji je navesti naslov prejemnika in zadnjo železniško postajo.

* **Postaje za prasičjo rejo** se ustanove za poskušnjo v novomeškem in krškem okraju, in sicer na podstavi določeb, ki so objavljene med uradnimi vestmi današnje številke. Tisti, ki hočejo ustanoviti na svojem posestvu tako postajo, naj se prijavijo pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani, ali pa pri adjunktju kranjske kmetijske šole na Grmu, gospodu V. Rohrmannu.

* **Semenski fižol**, in sicer pravi ribniški, izbran, je priskrbel družba za svoje ude, ker se je bati, da bo letos ob saditvi semenskega fižola zelo primanjkovalo. Cena temu fižolu je 31 h za kilogram. Ker je zaloga primerno zelo majhna, prosimo vse tiste, ki rabijo dober ribniški fižol za seme, da se precej zglase.

* **Semenskega ovsa**, in sicer Milnerjevega ter češkega hribovskega, ima družba še vedno nekaj v zalogi.

* **Sadnega drevja**, in sicer visokodebelnih jablan, hrušek in češpelj ima družba še nekaj sto komadov, da jih odda, zato prosimo tiste, ki potrebujejo takega drevja, da ga nemudoma naroče.

* **Gospodarske potrebščine, ki jih družba oddaja v l. 1903.** V nastopnem objavljamo vse gospodarske potreb-

ščine, ki jih družba oddaja to pomlad, ter prosimo p. n. gg. ude, naj se o cenah pouče in ne povzročajo nepotrebnega pisarjenja s povpraševanjem o rečeh, ki so že tako v listu objavljene. Nujno prosimo uvaževati naslednje:

1. Naročila se sprejemajo le na potrebščine, ki so navedene v „Kmetovalcu“.

2. Naročnik naj natančno pove, kako in kam naj se naročeno blago pošlje; zlasti je navesti zadnjo železniško postajo in pošto.

3. Blago se posameznim naročnikom oddaja le za gotov denar ali proti povzetju.

4. Pri skupnih naročitvah po podružnicah se blago pošlje na upanje, a podružnični načelnik jamči za redno plačevanje.

Družba ima v zalogi naslednje gospodarske potrebščine, in sicer po navedenih cenah:

I. Semena.

1. Deteljno seme, preskušeno glede čistosti od c. kr. semenskega preskušališča na Dunaju, in sicer seme domače, rdeče ali štajerske detelje kg po 1 K 65 h in seme lucerne ali nemške (večne) detelje kg po 1 K 45 h z zavojem vred.

2. Seme krmske pese, in sicer rdeče mamutovke, rumene steklenke in rumene ekendorfarice kg po 80 h. — Pri naročitvah pod 5 kg se zaračuna zavoj in vojni list posebej.

3. Laneno seme, pravo rusko iz Rige, kg po 38 h.

4. Semenski oves Milnerjev, izmed najboljših novih zgodnjih vrst ovs, tudi pri nas z najboljšim uspehom preskušeno, po 20 K za 100 kg z vrečo vred.

5. Semenski oves krkonoski (češki hribovski), na Kranjskem z dobrim uspehom več let preskušeno, po 20 K za 100 kg z vrečo vred.

6. Seme prave sive francoske ajde se bo oddajalo šele meseca junija in julija ter se bo cena šele takrat objavila.

II. **Sadno drevje**, z ozirom na dotične razglase v „Kmetovalcu“, razen onega drevja, ki ga ulje brezplačno dobe, po 70 h komad. Oddajajo se visokodebelne in pritlične hruške in jablane ter visokodebelne, dvakrat cepljene češplje.

III. Močna krmila in živinska sol.

1. Lanene tropine, zmlete, se oddajajo po 18 K 100 kg z vrečami vred, in sicer le v celih vrečah po 50 kg.

2. Sezamove tropine, zmlete po 16 K za 100 kg z vrečami vred, in sicer le v celih vrečah po 50 kg.

3. Živinsko sol priskrbuje družba le udom, ki ne morejo sami ponjo v Ljubljano, in sicer po 6 K 63 h za 100 kg in po 3 K 38 h za 50 kg. Ta sol se pošilja v vrečah po 50 in 100 kg ter je denar naprej poslati. Brez denarja se nobena naročitev ne izvrši.

IV. Umetna gnojila.

1. Tomasova žlindra v vrečah po 100 kg po naslednjih cenah:

16 %	17 %	18 %
6 K 20 h	6 K 50 h	6 K 80 h.

Žlindra se oddaja le v celih vrečah po 100 kg, in sicer se vselej oddaja tisto blago, kakršno je v zalogi.

2. Rudninski superfosfat, zajamčeno s 14 % fosforove kisline, se le oddaja v vrečah po 100 kg po 7 K 25 h.

3. Kostni superfosfat v vrečah po 100 kg, 18 odstoten po 11 K 50 h, 14 odstoten po 9 K.

4. Kostna, brezklejna moka 100 kg 10 K.

5. Kajnit le v vrečah po 100 kg 5 K.

6. Kalijeva sol, 40 odstotna, 100 kg po 12 K 60 h v vrečah po 100 in po 50 kg.

7. Vsa druga umetna gnojila po tržnih cenah.

V. Potrebščine za vinstvo.

1. Modra galica, v vrečah po 50 in po 100 kg, po 48 K, in sicer podružnicam postavljena voznine prosta do sedeža podružnice.

2. Žveplo, fino zmleto, najboljša, po cenah, ki se pravočasno objavijo.

3. Trtne škropilnice, najboljšega izdelka, železni deli ponikljani, iz močne bakrene ploščevine, kos po 18 K.

4. Žveplalniki najboljše sestave „Reks“, kos po 19 K.

VI. Orodja, stroji in druge priprave.

1. Požiralnikove cevi, kos po 10 K.

2. Kose bo družba oddajala ob času košnje po cenah, ki jih še objavimo.

3. Prave bergamaške osle. Cene objavimo prihodnjič.

4. Kmetijske stroje po izvirnih cenah z 20 do 25 % popusta.

5. Mlekarske stroje in mlekarске potrebščine istotako z 10–20 % popusta.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 16. marca 1903.

Seji je predsedoval družbeni predsednik, deželni glavar gospod O. pl. Detela, navzoči so bili družbeni podpredsednik g. ravnatelj Fr. Povše in odborniki gg. Goll, baron Lazarini, Lenarčič, baron Liechtenberg, A. Pavlin, Pogačnik, Rohrman, dr. pl. Wurzbach ter ravnatelj Pirca.

Predsednik je pozdravil navzoče prvič v novih družbenih prostorih, se je spominjal tričetrstoletnega uspešnega delovanja družbe v starih prostorih in je izrekel nado, da da Bog družbi isti blagoslov tudi v novih prostorih. Na predlog odbornika gosp. Pogačnika se je sklenilo izreči deželnemu odboru toplo zahvalo za prepustitev tako ugodnih prostorov za družbeno pisarno in skladišče. Odbor je pri tej priliki odredil nakup nekaterih za pisarno potrebnih reči ter je na predlog odbornika g. barona Liechtenberga naročil tajništvu, naj preskrbi proračun za vpeljavo elektriške razsvetljave.

Tajnik je poročal, da v sedanji družbeni drevesnici nikakor in pod nobenim pogojem ni več misliti na uspešno vzgojo drevja in da je odločno potrebno skrbeti za nov svet za družbeno drevesnico. Poročal je o dosedanjih uspehih pri iskanju primerne sveta, povedal je da posestniki zahtevajo za svet, ki leži daleč zunaj Ljubljane kar čez 2000 K za oral in da pri takih cenah ni bilo mogoče misliti na kakšno resno dogovarjanje. Odbor je naročil nadaljna in hitra poizvedovanja.

Odbor je podal že l. 1900 c. kr. kmetijskemu ministrstvu obširno utemeljene zahteve glede kranjskega kmetijstva ob sklepanju novih trgovinskih pogodb, sedaj pa zahteva to ministrstvo z ozirom na to, da so carinske postavke sosednjih držav že znane, da se družba izreče, kakšno stališče zavzema napram dejanskim razmeram. V to svrhu je glavni odbor izvolil odsek, sestoječ iz gg. odbornikov grofa Barba, Lenarčiča, Povšeta, dr. pl. Wurzbacha in tajnika Pirca, da sestavijo poročilo, o katerem se je razgovarjati v prihodnji odborovi seji.

Odbornik g. Rohrman je poročal o spremenitvi pravil za prasičerejske postaje. Odbor je pritrdil nasvetovanim spremembam ter je v očigled razmeram sklenil nova določila uveljaviti za sedaj za novomeški in krški politični okraj ter so se pripravljala dela izročila gosp. odborniku Rohrmanu.

Od c. kr. deželne vlade družbi v poročanje izročene prošnje za dovolitev novih živinskih semnjeve je odbor sklenil deloma priporočiti, deloma ne.

Odbor je sestavil proračun za državne podpore za l. 1904. enako kakor prejšnja leta in je vrhutega sklenil prositi 2000 K državne podpore za pospeševanje perutninarstva.

Od deželnega odbora družbi v poročanje izročeni načrt zvršilne naredbe k novemu zakonu v povzdigo živinoreje je odbor smatral za primernega ter je sklenil predlagati njega uveljavljenje.

Prošnje mlekarških zadrug v Dolskem, v Trnovem in Grahovem za deželno, oziroma državno podporo je glavni odbor sklenil toplo priporočene oddati na pristojna mesta.

Ravnatelj Pirca je poročal o stanju vprašanja, kako podpirati perutninarstvo na Kranjskem; poročal je, da se je izdelalo v tej zadevi obširno poročilo na c. kr. kmetijsko ministrstvo in je predlagal, naj se takoj osnuje poseben samostalni perutninarski odsek, kakorhitro imenovano ministrstvo predloge odobri. Predlog je bil sprejet.

Glavni odbor je sklenil na pristojnih mestih podpirati prizadevanje, da se takoj odpove srbska trgovinska pogodba.

Odbor je naročil tajništvu izdelati poročilo o vzrokih, zakaj tudi na Kranjskem nazaduje dobrota podkovstva, in sicer dogovorno z vodstvom podkovske šole, ker je to vprašanje sprožilo c. kr. kmetijsko ministrstvo notranjih zadev, ki zahteva tozadevnih poročil iz vse Avstrije.

Glavni odbor se je sklenil udeležiti kmetijskih posvetovanj avstrijskih kmetovalcev, kmetijskih družb in svetov, ki bodo od 17. do 23. maja na Dunaju. Sklenil je plačati družbeni prispevek v znesku 50 K in je za svoja zastopnika imenoval podpredsednika g. Povšeta in ravnatelja Pirca.

Odbor je vzel na znanje poročilo c. kr. deželne vlade o končni ureditvi porabe državne podpore za govedorejo.

Družba pristopi kot ud k društvu za varstvo živali in da radovoljno svoje glasilo »Kmetovalec«¹ temu društvu kot glasilo na razpolaganje.

Za nove ude so bili predlagani in sprejeti gg.:

Brgant Francišek, posestnik v Krtni; Bralno društvo v Trebnjem; Wuchte Jurij, posestnik v Sporebnu; Namorš Fani, posestnica na Jesenicah; Lesjak Jakob, posestnik v Polju; Zapečnik Ivan, posestnikov sin v Ribnici na Štajerskem; Slodnjak Anton, trtar v Juršincih; Lovrec Alojzij, posestnik v Drbetincih; Drnovšek Francišek, posestnik v Rimskih Toplicah; Gornik Francišek, posestnikov sin v Grahovem; Vidali Karol, posestnik v Mengšu; Ves Štefan, posestnik v Mengšu; Zupanec Jakob, posestnik v Koprivniku; Držaj Matija, posestnik v Jerneji Vasi; Kobal Alojzij, posestnik v Zgor. Gorjah; Žigon Matej, trgovec in posestnik v Škofji Loki; Škulj Alojzij, posestnik na Griču; Oberman Matija, posestnik v Vodošicah; Žgur Filip, posestnik v Poddragi; Rode Francišek, posestnik v Nožicah; Šifrer Anton, posestnik v Praprotnem; Gornik Ivan, posestnik v Slamni Vasi; Kostelec Martin, posestnik v Grahovcu; Sedej Ivan, posestnik v Vrhu; Bralno in pevsko društvo v Dobravljah; Ljudska šola na Barju; Štefulja Jospina, posestnica v Prapročah; Tomažič Anton, posestnik v Jablanici; Obrtno gospodarsko društvo v Nabrežini; Caharija Silvester, posestnik v Nabrežini; Ostruška Vinko, posestnik v Velikem Dolu; Nabrgoj Anton, posestnik na Proseku; Uršič Anton, posestnik na Igu; Medved Ivan, posestnik v Špeharjih; Hedenik Josip, p. d. Možar, posestnik na Golševem; Krajec Alojzij, posestnik in trgovec v Grahovem; Baraga Francišek, posestnik v Grahovem; Burnik Matija, posestnik v Spodnji Idriji; Kacin Andrej, posestnik v Krnicah; Kavčič Francišek, posestnik v Sred. Kanomlji; Tratnik Martin, posestnik v Sred. Kanomlji; Benedik Lovrenc, posestnik v Dolenji Vasi; Benedik Mihael, posestnik v Studenem; Peternel Jakob, posestnik v Bukovici; Klemencič Ivan, posestnik v Ševljah; Kalan Francišek, posestnik v Kališah; Kosce Francišek, posestnik na Vojskem; Pustovrh Gregor, posestnik na Skaručini; Šešek Ivan, posestnik na Vojskem; Žebre Miroslav, učitelj na Skaručini; Brgant Marija, posestnica v Šenčurju; Čebašek Ivan, posestnik v Šenčurju; Vidmar Ivan, posestnik v Šenčurju; Jagodič Ivan, posestnik na Rupi; Škrabanja Francišek, posestnik v Hrastju; Nemanič Matija,

posestnik v Želebeju; Benigar Frančišek, posestnik v Trnovem; Kovačič Ivan, posestnik in gostilničar v Dobropolju; Janc Ivan, kaplan v Sv. Križu pri Litiji; Kotar Ivan, posestnik v Moravčah; Mrzelj Karol, posestnik na Gabrski Gori; Oven Josip, posestnik v Sv. Križu; Lenart Ivan, posestnik v Gabrovki; Petje Ivan, posestnik na Klancu; Čadež Matej, posestnik v Podvrhu; Medved Henrik, posestnik v Št. Jurju; Bevec Josip, posestnik v Logu; Brajar Martin, posestnik v Ormuški Vasi; Brezovar Ivan, posestnik v Čenjcih; Celestina Peter, posestnik v Marndolu; Eržen Ivan, posestnik v Jeperjeku; Knez Josip, posestnik v Hrastovici; Kovačič Anton, posestnik v Tržišču; Malenšek Ivan, posestnik v Št. Rupertu; Štimpfel Gašper, posestnik v Šmarjeti; Lukšič Frančišek, posestnik v Jurni Vasi; Mrvar Josip, sadjar na kmetijski šoli na Grmu; Kulavic Ivan, posestnik v Praprečah; Cigoj Edvard, posestnik v Šturiji; Dietz Ivan ml., posestnik v Šturiji; Erganer Josip, posestnik v Šturiji; Teger Anton, posestnik v Šturiji; Kovač Ignacij, posestnik v Ajdovščini; Lašič Henrik, c. kr. sodni pristav v Ajdovščini; Marc Alojzij, posestnik v Šturiji; Pipan Alojzij, posestnik v Ustju; Poniž Rihard, posestnik v Ajdovščini; Štibilj Ignacij, posestnik v Ustju; Štibilj Ivan, posestnik v Šturiji; Štibilj Frančišek, posestnik v Šturiji; Schlegel August, posestnik in župan v Šturiji; Šelj Stefan, posestnik v Šturiji; Repič Frančišek, trgovec v Ajdovščini; Tomažič Ivan, učitelj v Lokavcu; Vidmar Frančišek, posestnik v Ustju; Čibej Edmund, nadučitelj v Dol. Otelci; Bratina Andrej, posestnik pri Sv. Tomažu; Ammann Jakob, vodja predilnice v Ajdovščini; pl. Gasteiger Avrelj, vodja tkalnice v Ajdovščini; Ljudska šola na Ustju; Lokar Anton, trgovec, posestnik in župan v Ajdovščini; Jamšek Andrej, posestnik in c. kr. sodni kancelist v Ajdovščini; Hrovat Joško, posestnik v Ajdovščini; Bone Josip, posestnik v Sv. Križu; Godina D., veleposestnik v Ajdovščini; Vidmar Jernej, posestnik v Lokavcu; Vidmar Josip, posestnik v Lokavcu; Blažko Karol, posestnik v Lokavcu; Društvo »Edinost« v Ajdovščini; Jochmann Vencel, posestnik valčnega mlina v Ajdovščini; Kompara Anton, posestnik v Komparih; Lokar Andrej, posestnik v Lokavcu; Palik Andrej, posestnik v Vel. Žabljah; Kompara Valentin, posestnik v Komparih; Palik Andrej, p. d. Fister, posestnik v Velikih Žabljah; Bolko Ivan, posestnik v Lokavcu; Lokar Ivan, posestnik v Lokavcu; Novinec Anton, posestnik v Lokavcu; Rolet Ivan, posestnik v Lokavcu; Kovač Josip, posestnik v Lokavcu; Spacapan Josip, posestnik v Lokavcu; Prelec Jakob, posestnik v Dolenjih Vremah; Ostan Izidor, posestnik in trgovec v Srpenci; Šmid Frančišek, posestnik v Selcih; Zarnik Josip, posestnik v Šenčurju; Kozel Peter, posestnik v Miljah; Adam Matija, posestnik v Jerneji Vasi; Šute Jure, posestnik v Brezovici pri Kočevju; Šterk Jure, posestnik v Vimoľju; Slobodnik Marko, posestnik v Videšičih; Oberman Martin, posestnik v Videšičih; Ljudska šola v Loškem Potoku; Mihč Karolina, posestnica na Hribu; Gergič Josip, posestnik v Dolu; Turk Anton, posestnik na Rojih; Kellner Ivana, posestnica v Brežicah; Lindič Ivan, posestnik v Tržišču; Kopina Josip, posestnik v Spod. Dulah; Vencajz Edvard, c. kr. davčni pristav v Mokronogu; Pečnik Josip, posestnik in gostilničar v Gorenji Sušici; Dolničar Matija, veleposestnik v Trbovljah in v Šmartnem ob Savi; Plut Peter, posestnik v Cerovcu; Bralno in pevsko društvo »Zora« v Prešnici; Demšar Marija, posestnica v Dolenji Vasi; Vesel Alojzij, posestnik v Žigmaricah; Dolenc Edvard, trgovec v Kranju; Pangretič Ivan, posestnik v Brezovici pri Kočevju; Gruntar Josip, ekonom v Šmarji pri Ajdovščini; Widerwohl Josipina; zasebnica v Kočevju; Kariž Ivan, posestnik v Merčah; Matejčič Fran Josip, opravnik Ugar. Hrvat. parobrodarstva v Baški; Majdič Ivan, trgovec v Kamniku; Šimenc Ivan, posestnik v Kamniku; Svetič Josip, posestnik v Vrhpolju; Benkovič Karol, posestnik v Kamniku; Koželj Ivan, trgovec v Kamniku; Ljudska šola v Bukovju; Žveglar Josip, posestnik na Rifniku; Jerman Ivan, posestnik in župan v Sodinji Vasi; Smodiš Ivan, posestnik v Spod. Krapju; Pogačnik Anton, posestnikov sin v Prezrenjah; Resman Frančišek, posestnik na Srednji Dobravi; Kejzar Marka, posestnik na Zgornji Dobravi; Žust Ivan, posestnik v Hlevišah; Zevnik Mihael, posestnik v Župelevcih; Križman Fran-

čišek, posestnik v Gorenjah; Srebotnjak Josip, posestnik v Predjambi; Hribar Marija, posestnica in gostilničarka v Mlinem; Kromar Frančišek, posestnik in gostilničar v Dolenji Vasi pri Ribnici; Ozimek Josip, trgovec v Dolenji Vasi pri Ribnici; Rus Josip, posestnik v Smrečju; Nagode Andrej, posestnik v Lavrovcu; Krojna Anton, posestnik v Lavrovcu; Oblak Anton, posestnik na Golem Vrh; Žust Ivan, posestnik v Hlevnem Vrh; Mivšek Anton, posestnik v Hlevnem Vrh; Žust Matevž, posestnik na Vrh sv. Treh Kraljev; Logar Luka, posestnik na Vrh sv. Treh Kraljev; Jesenko Ivan, posestnik pri Sv. Joštu; Malovrh Ivan, posestnik v Butanjevici; Vičič Ana, posestnica v Hrenovicah; Zore Ivan, posestnik v Senožeti pri Št. Lambertu; Krajšek Jakob, posestnik pri Sv. Urhu ob Savi; Bajec Frančišek, posestnik v Žapuzah; Golmajer Matevž, posestnik v Smokuču; Skrbinšek Jurij, posestnik v Hajdini; Vojčič Vinko, posestnik v Ljubljani; Jenko Avgust, pek in posestnik v Ljubljani; Mavsar Matija, posestnik na Selih pri Otovcu; Justin Ivan, posestnik v Ribnem; Nemanič Martin, posestnik v Božjakovem; Žak Jurij, posestnik v Lokavici; baronica Müller Edita, graščakinja na Bokavcih; Dimnik Ivan, posestnik v Dobrunji; Sušnik Jakob, posestnik v Nevljah; Cerkenik Mihael, posestnik v Lokvi na Krasu; Zakrajšek Anton, posestnik v Dolnjih Ponikvah; Lah Ivan, posestnik na Dovjem; Peterman Ivan, posestnikov sin na Dovjem; Hafner Frančišek, posestnik in mesar v Mojstrani; Peternel Martin, posestnik in mizar v Mojstrani; Orovič Jurij, restavrat v Zagorju ob Savi; Klemenčič Ivan, veleposestnik pri Sv. Martinu; Zauškovec Ana, posestnica v Čučji Mlaki; Bolčič Miha, posestnik v Boljuncu; Florijančič Magdalena, posestnica v Dravljah; Štiren Lorenc, posestnik na Perzanu; Makar Danijel ml., posestnik v Metliki; Kofler Matevž, posestnik pri Staremgradu; Katnik Simon, posestnik v Dragozicah; Graselli Peter, ravnatelj užitninskega zakupa v Ljubljani; Lesjak Josip, posestnik v Čatežu; Ravnikar Stanislav, posestnik v Čatežu; Paklž Frančišek, posestnik v Sodražici; Fabjan Andrej, posestnik v Branici; Ječič Andrej, posestnik na Erzlju; Žigon Frančišek, posestnik v Grčarevcu; Krainer Frančišek, posestnik v Postojni; Kostanjevec Frančišek, posestnik v Novi Vasi; Svet Anton ml., posestnik na Rakeku; Kuhar Avgustin, posestnik, trgovec in gostilničar v Vevčah; Kuhar Leopold, posestnik in gostilničar pri Mar. Dev. v Polju; Gladek Matevž, posestnik v Veharšah; Barle Ivan, posestnik v Naklem; Poličar Mica, posestnica v Poličah; Prosen Mica, posestnica v Naklem; Fugina Oroslov, trgovec v Črnem Vrh; Gostiša Ivan, posestnik v Zadlogu; Žigon Frančišek, posestnik v Lomah; Pistotnik Matevž, posestnik na Trojanah; Kunc Ivan, posestnik v Kalcah; Albrecht Anton, posestnik v Kalcah; Grič Frančišek, c. kr. eksekutor v Gor. Logatecu; Majaron Ivan, posestnik in trgovec na Brezovici; Prudič Andrej, posestnik na Rakeku; Ljudska šola na Rakeku; Trojar Frančišek, posestnik v Prevoljah; Globočnik Jakob, posestnik v Zgor. Otoku; Resman Andrej, posestnik v Zgor. Otoku; Miklavc Anton, posestnik v Mošnjah; Globočnik Andrej, posestnik v Gorici; Pohar Florijan, posestnik na Brezju; Vovk Josip, posestnik na Črnicu; Jurgele Tomaž, posestnik na Brezju; Frelj Andrej, posestnik na Brezju; Vovk Josip, posestnik na Jesenicah; Salberger Miha, učitelj na Jesenicah; Žumer Anton, posestnik in čebelar v Javorniku; Krevljčič Andrej, posestnik na Potoku; Noč Andrej, posestnik na Hrušici; Legat Ivan, posestnik na Jesenicah; Kraševac Jurij, trgovec na Savi; baron Lazarini Henrik, c. in kr. nadporočnik v 27. pešpolku v Ljubljani; baron Lazarini Bogomir, c. in kr. poročnik v 13. drag. polku v Pragi; baronica Lazarini Mici, zasebnica v Smledniku; Dekleva Josip, posestnik v Jurdanij; Slatnar Vincenc, posestnik v Retnjah; Poljanšek Ignacij, pekovski mojster in posestnik v Brežicah; Mlekarska in sirarska zadruga v Kočah; Račič Neža, posestnica v Bregah; Švigelj Jakob, posestnik na Gori sv. Lovrenca; Božič Anton, posestnik na Goleku; Herzog Ivan, posestnik na Libelju; Opalk Martin, posestnik v Jevši; Drakslar Frančišek, posestnik na Kopačiji pri Primskovem; Čuček Jurij, posestnik in gostilničar v Drbetincih; Fabčič Josip, posestnik v Otočah; Žibert Ivan, posestnik v Tirni; Peček Jurij, posestnik v Ljubljani; Režek Martin, posestnik v Radovici; Tome Jure, pe-

sestnik v Svržaku; Jenček Anton, posestnik v Strmici; Hrovatin Makso, revident mest. užit. zakupa in posestnik v Ljubljani; Lenasi Viljem, prejemnik mest. užit. zakupa v Ljubljani; Ljudska šola v Cerkljah; Štibilj Ivan, posestnik in gostilničar v Šturiji; Kertel Josip, posestnik in krojač v Ajdovščini; Bizjak Francišek, posestnik v Škovcu; Hiti Matevž, posestnik na Lovranovem; Bojt Jakob, posestnik v Utiku; Križmanič Venceslav, posestnik v Tinjanu pri Pazinu; Magajna Viktor, veleposestnik in gostilničar v Divači; Salmič Anton, posestnik v Črnomlju; Bydlo Ivan, knežji gozdni oskrbnik v Leskovi dolini; Pasterk Jakob, posestnik v Lobniku; Grdina Matija, posestnik v Prevoljah; Hribovšek Valentin, posestnik in usnarj v Motniku; Dovgan Francišek, posestnik v Brežicah; Vrhnjak Ivan, posestnik v Pamečah; Jevnikar Jakob, posestnik v Dolnjem Brezovem; Pregelj Francišek, posestnik in stavebenik na Studencu; Domladič Albert, trgovec v Ilir. Bistrici; Seliskar Jernej, posestnik v Podlukovcu; Seeman Pavel, tvorničar v Ljubljani; Kolnik Lorenc, posestnik v Ljubljani; Krt Francišek, posestnik v Podjelšah; Rožnik Francišek, posestnik v Horjulu; Tönnies Gustav, tvorničar v Ljubljani; Eisenropf Alojzij, gostilničar v Starem Logu pri Kočevju; Rogelj Anton, posestnik v Roženberku; Verhuncer Josip, gostilničar v Gradu; Ravnik Mihael, posestnik in kolarski mojster na Boh. Beli; Ropret Anton, posestnik na Boh. Beli; Krmavnar Anton, posestnik v Lazah; Krmavnar Francišek, posestnik v Lazah; Urbas Jernej, posestnik v Lazah; Likar Marija, posestnica v Idriji.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice na Slapu, ki bo na Cvetno nedeljo, dne 5. aprila t. l. ob štirih popoldne v občinski pisarni.

S P O R E D:

1. Poročilo o delovanju in o računu za l. 1902.
2. Razni predlogi in nasveti.
3. Vpisovanje novih udov.
4. Naročanje galice in žvepla.

Slap, 25. marca 1903.

Ferdinand Malik, načelnik.

Določbe za ustanovitev postaj za prasičjo rejo.

C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani ustanovi

za sedaj v novomeškem in krškem okraju

postaje za prasičjo rejo pod temi-le pogoji:

- 1.) V postajah za prasičjo rejo se imajo izrežati mrjasci in svinje jorkširskega plemena.
- 2.) Postajo za rejo jorkširskih prasičev morejo ustanoviti posamezni kmetovalci, ki lahko redijo po enega mrjasca in najmanj dve svinji.

Kdor se poteguje za tako postajo, se mora že pečati s prasičjo rejo in mora imeti pripravne svinjake.

Poverjenec c. kr. kmetijske družbe si ogleda, če treba, prasičeve prasiče, in je ustanovitev postaje odvisna od kakovosti njegove reje.

- 3.) Prosilec, ki se pri njem ustanovi postaja, dobi enega mrjasca in najmanj dve svinji čistokrvnega (ali polnokrvnega) jorkširskega plemena, in sicer za polovico kupne cene. Prevozne stroške iz Ljubljane mora trpeti prosilec.

- 4.) Posestnik postaje mora c. kr. kmetijsko družbo obvestiti o porodih kakor tudi o številu in spolu dobljenih mladičev.

- 5.) Gledé mladičev si pridržuje c. kr. kmetijska družba predkupno pravico. Zaraditega mora posestnik postaje vse mladiče, ki

so sposobni za rejo in kar jih sam ne potrebuje za domačo rejo, oddati c. kr. kmetijski družbi za ceno, razvidno iz vrednostne tarife za plemenske prasiče pod točko c, ki jo določuje c. kr. deželna vlada v sporazumljenju s c. kr. kmetijsko družbo vsako četrtletje na podstavi ces. ukaza z dne 15. septembra 1900 drž. zak. št. 154.

Če bi c. kr. kmetijska družba v teku 3 tednov po prejeti ponudbi ne sporočila, da jih namerava kupiti, se mladiči lahko prodajo tudi drugim strankam.

- 6.) Da se zabrani škodljiva plemenitev blizu sorodnih zivali, se posestnik postaje zaveže kupiti vsaki dve leti novega mrjasca od c. kr. kmetijske družbe pod istimi pogoji, ki so navedeni pod točko 3.

- 7.) Plemenski prasiči (mrjasci in svinje), ki jih oddaja c. kr. kmetijska družba, se zaznamenujejo v postajah z znamkami.

- 8.) Voditelj postaje za prasičjo rejo mora pisati plemenski zapisnik, ki ga brezplačno dobi od c. kr. kmetijske družbe.

- 9.) Poverjenec c. kr. kmetijske družbe si lahko ogleda postajo in pregleda plemenski zapisnik, kadar hoče. Po vsakem pregledu mu je poročati c. kr. kmetijski družbi o stanju postaje in podati potrebne nasvete.

- 10.) Če postaja ne izpolnjuje predstojenih določeb, ji sme c. kr. kmetijska družba naložiti globo 50 K, in če bi se to ponavljalo, se postaja lahko opusti.

- 11.) Prosilci za postaje morajo svoje prošnje poslati c. kr. kmetijski družbi, in je ustanovitev postaje šele tedaj potrjena, kadar prosilec podpiše zavezno pismo.

- 12.) C. kr. kmetijska družba v Ljubljani lahko da cepiti prasičke v postajah. Če jih zaraditega kaj pogine, da družba primerno odškodnino.

Listnica uredništva.

I. M. na J. Preprih v blevu in sploh mrzel hlev sta prav gotovo škodljiva teletom ter lahko povzročita črevesni katar in drisko. Popravite hlev, morda bolezen izgine. Iz Vašega popisa se pa da tudi domnevati, da je driska Vaših telet kužna. Ta bolezen je pa zelo sitna, ker jo je težko zatreti. V tem slučaju se Vam je obrniti do živinozdravnika, ki naj Vam da navodila, po katerih se morate strogo ravnati.

I. Z. St. J. Praproto se da zatreti le s pridnim porezovanjem vsake rastline, ki se pokaže, in z izkopavanjem korenin.

I. M. v Č. V ribarskih zadevah se izvolite obrniti na ribarski okrajni odbor v Ljubljani.

I. V. v M. Iz Vašega vprašanja ne moremo posneti, kakšno bulo ima Vaš junec, zato Vam tudi nobenega sveta ne moremo dati.

A. S. na H. Za svoj vinograd morete izposlovati pot za silo, in sicer pri okrajnem sodišču.

F. Z. v P. Če se taka svinja noče bukati, ni nobenega pripomočka, in je najbolje svinjo odebeliti in zaklati.

J. K. v Zg. L. Vaše lastninske pravice glede odplavljenega in naplavljenega sveta so zelo zamotane, in bi Vam mogel dati dober svet le kak pravnik, ki bi vso zadevo dobro proučil in se tudi na mestu poučil.

J. Z. v O. Različno je, če je kdo priča v civilni ali v kazenski pravdi. Posestnik kot priča v kazenski zadevi v oddaljenosti pod 7½ km ne more nič za pričanje zahtevati. — Svet, ki ga kdo nad 30 let mirno vživa, je njegov, čeprav je na drugega prepisan in drug davek plačuje.

F. K. v V. L. Ne pomaga Vam nič. Vi morate plačati pristojbino od prepisa posestva, a imate pravico do povračila škode od tistega, ki je napako naredil.